

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben káshoz hozva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelent minden nap a hétbe és
 Szombat utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszafizetésre
 vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadónálban intézendők.

Helyes adom ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, július 14.

Imádság a pápáért.

A keresztény világ aggódó figyelemmel várja a híreket az örök városból. Szentséges Atyánk, XIII. Leó pápa tíz nap óta vívódik a halállal. Ha egyik nap némileg biztató, megnyugtató hír jön, másnap annál kedvezőlenebb híreket veszünk. Két nap óta megint nagyon fenyegetők a hírek, sőt a katasztrófa közelségét hirdetik.

A pápának e válságos betegségében az egyház imával fordul a Mindenhatóhoz, kinek irgalmát, segédelmét esdi a beteg Szentatya számára.

Egyházmegyénkben Vinkler József káptalani helynök imákat rendelt el a Szentatyáért a következő körlevélben:

Szentséges Atyánk, XIII. Leó pápa ismét igen súlyos beteg. Hosszu élete oly gyöngének látszó testi szervezet mellett, mint az övé, annyi betegség mellett, mint a mennyit ő még aggkorában is kiállott már, annyi apostoli munka közepett, a mennyit ő fáradhatatlanul teljesít és annyi tengernyi nehéz gond között, melylyel különösen korunkban Szent Péter hajójának immár több mint negyedszázados, az egész világ bámulatát s tiszteletét kivívó kormányzása jár, — szinte csodaszerű, mert szembeszökő benne a természetfölötti isteni segítség különös oltalma, melyben anyaszentegyházunk láthatatlan feje, Jézus Krisztus az ő méltó földi helytartóját részesíti.

Nagy része van ebben hitünk szerint annak is, hogy róla is el lehet mondani, amit Szent-Péter apostol fejedelemeiről, az első jubiláris pápáról, olvasunk az apostolok cselekedeteinek könyvében: *«És Péter ugyan tömlöczben tartaték; az anyaszentegyház pedig szüntelen könyörög vala Istenhez ő érette.»* (XII. 5.)

Szent László egyházmegyéjében, a szent misékben a pápáért való könyörgés ugyan állandóan parancsolt ima: a Szent Atyánk drága földi életét fenyegető nagy veszedelem azonban most arra ösztönöz, hogy még egy nyilvános könyörgéssel erősítsük az Eg imádságos megostromlását s tegyünk nyilvános tanúságot fűi kegyeletünkről, mely szívünkben nagy pápánk iránt olthatatlan lánggal ég.

Ennélfogva rendeljük, hogy a betegség tartama alatt mindennap a plébániai s káptalani szent mise után, a hívő néppel együtt ájtatosan elvégzendő három Mi-atyánk, három Üdvözlég és ezen könyörgés: *»Mindenható örök Isten, a benned hívők örök üdve! hallgasd meg könyörgésünket a te beteg szolgáért, egyházad látható fejéért, kinek részére irgalmasságotat és segélyedet kérjük, hogy egészségét visszanyervén, azt neked szentegyházadban meghálálja s megháláljuk. Amen.»*

Nagyvárad, 1903. évi július hó 9-én.

Vinkler József,

v. püspök, káptalani helynök,
 nagyprépost.

A pápa haldoklása.

XIII. Leó pápa hosszú haldoklásában közeledik a vég, az elmulás. Az utolsó napok teljesen elgyöngítették a sokat bíró, szívós szervezetet; különösen a vese működésének szünetelése siettetti a katasztrófa közeledését. A pápa orvosai most már csak órákra teszik a halál bekövetkezését.

A Szentatya állapotának ily gyors, váratlan fordulatáról a következő római táviratok értesítenek:

Róma, július 14. (Éjjel 1 óra 25 percz. Saját tud. távir.) A pápa környezetében nagy az izgalom. *Alig merik remélni, hogy a Szentatya az éjjelt átéli.*

Róma, július 14. (Reggel 7 óra 50 percz. Saját tud. távirata). A pápa hálóterem ablakai kora reggel nyitva voltak. A Szentatya állapota állandóan igen komoly.

Róma, július 14. (Saját tud. távir.) Az éjszaka folyamán a pápa többször tokai bort ivott, amelyet királyunk ajánlkozott a pápának; az erős bor jótékonyan izgatta a kihunyó szervezetet.

Róma, július 14. (Saj. tud. táv.) Reggel 4 órakor a pápa többször elájult s azóta öntudata egyre tompul.

Róma, július 14. (Saj. tud. távir.) A Szent Péter-teret óriási néptömeg lepte el, mely izgatottan várja a pápa állapotról kiszivárgó híreket.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A halál torkában.

Írta: J.-H. Rosny.

Mme de Quesnel szalonjában éppen véget ért a »Három jós« paródiája; mi a sarokba vonultunk, hogy a buffet felé tolongó vendégsereget jól átpillantassuk és üdvözöljük az ismerősöket.

— Honnan a manóból szedte ez a Verville a feleségét? — kérdés Mme de Langres. — Ilyen szép fiú, mint ő, a leggazdagabb leányt követelhetné volna hitestársul.

Egyszerre valamennyien Verville-re néztünk, aki éppen elötlünk haladt el; hatalmas, mint egy Atlas, — szép, mint egy Apollo, — és párizsi, mint egy divatcézinek reklámalakja. Oh, jól ismerték a szalonokban azt a nőhódítót s kalandjainak emlékeit még sokáig nem fogja elfeledni a boudoirok zsölléiben suttogó fámá. Nyugodt, hideg arccal haladt el elötlünk, — mellette sovány, kicsi barna nő: a felesége. Oly rut volt szegény, hogy de Langres asszony halkán felkaczagott a láttára.

Verville felesége bizonyára mesés vagyonnal bír, — mondta Chavagne.

— Egy garasa sincs! — sugta Servyeres. — Családja egyszerű polgárnép a vidéken... sőt teljesen tönkre mentek. Mindamellett Ver-

ville barátunk halálosan szerelmes belé; — igen, halálosan. Száz aranyat merek tenni egy son ellenében, hogy hű is marad hozzá mindhalálig.

— Hisz akkor az az asszony valóságilag meghipnotizálta a fiút! . . .

— Ez az! Elbűvölte a karaktere nemeségével és még valamivel. Ennek különben érdekes története van. Elmondom önöknek.

* * *

Körülbelül egy éve most annak.

Verville, szenvedélyes kerékpározó, nagy kirándulásokat tett Normandiában és Bretagneban. Különösen azokat a sziklás, vad vidékeket kereste föl, ahol ember sem jár s ahol a természet félelmetes pompája regényes bizarr tájakat alkot hegyekből és erdőköl.

Egy napon Mont St. Michel tájára vetődött, a hol kopár a föld s a sziklák között csak a patakcsörgés nesze árul el némi életet a néma pusztaságban. Órák hosszat száguldott ebben a hepe-hupás sivatagban, csodálva a természet romantikáját — mikor egyszerre, az ut kanyarodásánál, torzonborz férfi szökött eléje egy bokor mögül és szempillantás alatt ledöntötte a kerékpárról.

Verville izmos öklével rácsapott megtámadójára és talpra ugrott.

Oles természetű, szakállas bandita állott előtte: egyike azoknak a félelmetes alakoknak,

aminőkkel tele van Normandia bűnkrónikája. Ovében éles tör, arczán vad elszántság, szeméből pedig az éhség fanatikus öldöklési vágya villogott Verville felé.

Barátunk azonban, aki a sport minden ágában kiváló, nem riadt meg ellenfelétől. Egy pillanatig némán meredtek egymásra, aztán összecsaptak.

Mint két titán ugy esett egymásnak a két ember. Egyenlő erők, egyenlő elszántság állott szemben egymással. Ha a banditának töre sem lett volna, bizonyosan hamar véget ért volna az ütközet, mert Verville gyakorlott és hidegvérű küdelme nagy fölényben volt a bandita durva nyersesége fölött. De Vervillenek nem volt egyebe a puszta öklénél s az első összecsapásnál már testébe mélyedt a tör és bár nem veszélyes, de nagyon vérző sebet ejtett rajta.

Ekkor kezdődött el az igazi dulakodás. Mint a felbőszült oroszán ugy rontott ellenfelére Verville s akkorát csapott öklével a bandita mellére, hogy az pillanatra térdre roskadt. A másik pillanatban azonban már ismét talpra szökött és törével másodszor is rásújtott Verville-re.

De Verville ügyes volt. Egyetlen csapással rácsapott a bandita karjára, hogy a töre messze elrepült.

Puszta öklével állottak tehát egymással szemközt. A két test szempillantás alatt összegomolyodott, mint két bajvivó kigyó; aztán ott hem-

Róma, július 14. (Saját tud. távir.) **Rossoni** tanár délelőtt 10 órakor még beszélgetett a pápával a kórházi betegek-ről, de azóta már öntudata annyira hanyatlak, hogy nem érdeklődik a körülötte történetek iránt sem.

Róma, július 14. (Saját tud. távir.) A végtagok dagadnak s noha Rossoni tanár többször aether injekciót alkalmazott, beállott a merevülés. *A katasztrófa minden pillanatban várható.*

Az új közös pénzügyminiszter.

A **Kállay Béni** halálával megüresedett közös pénzügyminiszteri állásra okvetlen **magyar embert** fognak kinevezni, mert a közös miniszteri állásokat a kvóta arányában töltik be és eszerint a kulcs szerint nekünk egy állás jut a három közül. Komoly jelölt, aki Bécsnek is konvenál, **Hieronymi Károly** volt miniszter és országgyűlési képviselő, aki már régebben készült Kállay örökségének átvételére. Már tavaly nagyobb tanulmányuton volt Boszniában és Hercegovinában és mondják, hogy Kállay is őt szemelte volna ki utódjául és közelgő halála tudatában, ajánlotta is volna a koronának. Hieronymi legutóbb jelölt volt a kereskedelmi, majd a pénzügyminiszteri tárczára, sőt titkos tip a miniszterelnökségre: most határozott jelölt a közös pénzügyministerségre. Bécsi források ezzel szemben **Thallóczy Lajos** udvari tanácsost emlegetik Kállay utódjaként.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 14.

Elnök: **Apponyi Albert** gróf.
A jegyzőkönyv hitelesítése után

Kállay Béni halála.

Elnök: Bejelenti a Háznak, hogy a kérelhetlen halál ismét elragadott egy köztszetelethen álló férfit. **Kállay Benjámin** közös pénzügyminiszter meghalt. Kállay egyike volt ama kevés államférfiaknak, akik az egész művelt világ

peregtek a földön. Mély, tompa hörgés szakadt fel mindkettőjük mellkasából: de egyik sem engedett. Olyan lehetett ez a viadal, mint két őskorbéli emberi vadé, akik a nőért összekapnak életre-halálra . . .

Verville sebéből csak úgy bugyogott a vér, amely meglapta az erejét. Teljes negyedórát tartotta emberét merev mozdulatlan állapotban, de akkor aztán engedni kellett. A feje zúgott és szemeiben összefutott a tehetetlen düh könnyen. Lehetetlen tovább tartania magát. Agyában átvillant a halál gondolata, a kétségbeesés, hogy itt, ezen az elhagyatott tájon kell elpusztulnia, még pedig ilyen nyomorultan! . . . Minden erejét összeszedte még egyszer, hogy összeroppantsa az élete ellen tört gézenguzt, — de hiába. A karja bémán hullott a földre. Vége . . .

Ebben a pillanatban futó léptek zaja hangzott mögötte.

— Bátorság! védje magát! — kiáltotta egy hang, gyenge női hang a bokrokból.

A két dulakodó meglepetten pillantott körül.

Fiatal lány jött sietve feljük s egyre kiáltott: »bátorság! . . . védje magát!«

Verville felszökött fektéből és visszanyerve teljes öntudatát, rákiáltott a leányra:

— Meneküljön innen! . . . Őnt is megöli.

De a leány, hirtelen megpillantva az elrepült tört, azt felkapta és a két férfi közé rontott.

szemert keleti működéséből. Hazánkuk igen sok hasznos szolgálatot tett. A magyar országgyűlésnek 1875—78-ig tagja volt. Inditványozza, hogy a Ház jegyzőkönyvileg fejezze ki részvétét és miután úgy hallotta, hogy lelkiüdvéért itt Budapesten is hálaadó istentiszteletet tartanak, azon testületileg vegyenek részt. (Helyeslés.)

Magyar iskolák Horvátországban.

Popovics Vazul: Személyes kérdésben szólt fel. Vészi tegnap azt mondta, hogy Horvátországban nincs magyar népiskola és nem is engedik meg felállítását. O erre közbeszólt, mire Vészi aposztrofálta őt. Tegnap nem akart reá reflektálni, most teszi azt. Igenis vannak magyar ajku iskolák: politikai község által tartottak és felekezeti, összesen 24, magán magyar ajku alsóbb iskola 11, pusztákon felállított 4, vasuti 6. Ezek mind magyar ajku alsóbb népiskolák. Ebben tehát nincs igazsága. A mi a miniszterelnök horvátországi működését illeti, hát a történelem bizonyára nem a Vészi cikkeiből fogja megítélni azt. A miniszterelnök, mint bán ott mintaszertén kormányzott.

Kubik Béla: Mutatja a nagyváradi eset.

Elnök: Csendet kér. (Nagy zaj.)

Popovics Vazul: Azt mondják, hogy a hazai ipar hanyatlak. Elhiszi, de egy van, amely virágzik: szunyogból elefántot csinálni. (Derűtlenség jobbról. Zaj a szélsőbalon.) Hazafiatlan eljárás az, amelylyel Vészi egy ilyen kiváló államférfiut bántalmaz. (Helyeslés jobbról. Zaj a balon.)

Vészi József: Elismeri, hogy a népiskolákat illetőleg tévedett.

Elnök: Minő kérdésben szólt fel?

Vészi József: Személyes kérdésben.

Kubik Béla: Most nem beszélhetek oly szabadon, mint odaát.

Vészi József: Örömmel ismeri el tévedését, csak azt jegyzi meg, hogy a hazafias felbuzdulás ne csak itt a parlamentben tartson. Ezután a Ház engedelmével két tegnapi közbeszólásra, válaszol. (Helyeslés.)

Elnök: Kubik közbeszólását illetőleg kérde, hogy az elnökségre értette-e azt.

Kubik Béla: Kijelenti, hogy nem az elnökségre, de a jobboldalra értette közbeszólását.

Elnök: Tudomásul veszi. Következik a napirend a vita további folytatása a miniszterelnök programja felett.

A kormánypart az obstrukcióban.

Sréter Alfréd: Az ellenzékét inkonzekvensnek mondja. Nem lett volna szabad meggátolni azt a módot, hogy megadva az indemnitást, a kormány appellálhasson a nemzethez.

A bandita, akit a nehéz küzdelem már szintén kimerített, megrettent a gyenge nőül. Ostoba paraszt lelkében oly félelem támadt, hogy hirtelen felriadt, aztán eliramodott. Mint a részeg, bugdácsolt a sziklák közt, ahol váratlanul az egyensúlyát veszítve, lezuhant egy szakadék mélyébe.

* * *

Hogy mi következett ebből, azt könnyű elképzeini. Verville, a leány segélyével, elvándorolt a közeli Avranche városkáig, ahol megmentőjének a szülei laktak. Két hétig gyógyították abban a házban s valahányszor Verville azokra a napokra emlékszik vissza, a meghatottság könnyü gyűlemlenek meg a szemében. Azt mondta nekem egyszer, hogy abban a rettenetes pillanatban, amikor ez a vézna leány hozzá sietett, soha nem érzett fölülművés vett erőt a lelkén: egy elemehetetlen valami, ami több a szerelmenél, mélyebb a vallási meggyőződésnél és boldogítóbb minden örömnél, amelyet valaha érzett.

A leányt feleségül vette. Es jól tette. En nem ismerem Párizsban boldogabb házat, mint az övék.

Elvégre, a házasságban nem a szépség a legfontosabb kellék.

Benedek János: Fellebbezés a pártkasszához.

Sréter Alfréd: A leányzó nem halt meg, csak alszik, nem történt semmi baja, csak a szűziességét esett egy kis csorba. (Viharos derűtlenség.)

Bakonyi Samu: Szép románcz.

Sréter Alfréd: Szokatlan ez az eljárás, amelyet az ellenzék most követ. Megobstruálja az új kormány programját, holott a kormányelnök fenntartotta Száll kormányzata szellemét.

Olaj Lajos: Láttuk Nagyváradon.

Sréter Alfréd: De önöknek nem lenne szabad félremagyarázni a szavakat, míg meg nem győződnek az ellenkezőről. Nem tudnak más okot felhozni, hát a politikai egyéniségét támadják. (Nagy zaj a balon és szélsőbalon.)

Elnök: Csendet kér. Ha már a vitakozást is megakasztják, mi marad a magyar parlamentnek.

Sréter Alfréd: Az ellenzék elérte küzdelmivel célját. Megkapott mindent, amiért küzdött. (Zaj.)

Fáy István: Nem igaz, semmit sem kaptunk.

Kubik Béla: Hiszen vissza sem vonták az ujonczjavaslatot. (Nagy zaj.)

Bakonyi Samu: Maga az elnök jelentette ki.

Sréter Alfréd: Elősméri a függetlenségi párt győzelmét.

Mezőssy Béla: De mi nem ösmerjük el.

Sréter Alfréd: Ez az önök dolga, az én véleményem, hogy győztek.

Ugron Gábor: Csak fogunk győzni.

Sréter Alfréd: Az elismerés koszoruját nyújtja a néppártnak, mert az obstrukciót leszállította kellő értékére. (Derűtlenség, zaj.)

Kaas Ivor báró: Timeo sanaos!

Sréter Alfréd: Igen uraim, nem kétszínű játék ez. (Derűtlenség.)

Bakonyi Samu: Persze, hogy nem — de háromszínű.

Sréter Alfréd: A néppárt azt szeretné, ha a szabadelvű párt felbonalana atomjaira. (Ugy van! a néppárton.) De ezt nem érik el. Tudják-e önök, mi a szabadelvűség? (Viharos derűtlenség a szélsőbalon.)

Gabányi Miklós: Pirostitó. (Derűtlenség.)

Sréter Alfréd: Benne van az a szivben, észben. A szabadelvűség követeli, hogy a politikában a felekezeti és töröltessék. (Helyeslés.) A merkantil és agrár érdekek érvényesüljenek, de nem egymás ellen. (Helyeslés.) Soha se álljon végül a korona és nemzet közül gátló akadályul. Ez a szabadelvűség.

Kubik Béla: Alkalmazni is kellene ezt.

Sréter Alfréd: A szabadelvűség olyan mint a hit.

Lengyel Zoltán: Ezt maga sem hiszi. (Zaj jobbról.)

Sréter Alfréd: Attér a helyzetre. Azt hiszi, mind jó magyar emberek ülnek itt. Hát nézzük, hogy az obstrukció miatt mennyire gyengül a nemzet, süllyed az ország, mindazok, kik ellenségeink, mozogni kezdenek, mint az apró rovarok, és kifelé gravitálnak.

Lukács Gyula: Ez a szabadelvű politika gyümölcse.

Sréter Alfréd: A nemzetnek szüksége van a nemzet anyagi jólétének megszilárdulására, ez szükségesebb, mint az önök óhajuk. Zaj a balon és szélsőbalon.)

Elnök: Csendet kér.

Kubik Béla: Lehetetlen, mikor folyton izgat.

Sréter Alfréd: Az abszolutizmust elítéli, ha fegyverrel jön elébe áll, de ennél is rosszabb az önök eljárása. (Viharos zaj a balon és szélsőbalon.) Önökre nézve e harc nem dicsőség, a nemzetre káros. (Nagy tetszés, taps és éljenzés jobbról. A szónokot számosan üdvözlik, a miniszterelnök is.)

Beöthy Akos beszéde.

Beöthy Akos: Hazafini kötelessége ösztönzi mai felszólalására. Elvi álláspontja, hogy a kormány bemutatkozását úgy nem veszi tudomásul, mint nem vette az előbbiét sem. (Helyeslés.) Egyik kormány 19, a másik egyhiján husz. Foglalkozik az új kabinettel. A

miniszterelnökök régen ismeri, értelmes ember, a régi kundoktól származik. Ez az érem egyik oldala. Eveken át báni méltóságot viselt. Ezt nem tartja előkészítő állásnak a magyar miniszterelnökségre. A bánok mindig osztrák politikát üznek. (Ugy van! a szélsőbalon.) A miniszterelnöknek báni szerepléséről nem mondhat jót, hiszen a statisztika ellene bizonyítana. A parlamentben homonórus é, hiszen látjuk, hogy minden szavát félremagyarázza.

A horvát miniszter tanult ember, de logikájának ellene mond az élet, a törvény. Mindenkinnek annyi tehetsége van, amennyi ereje; hogy nekünk mennyi erőnk van, megmutatták a 48-as események. Ezt nem tudja Tomasics nem érdemli meg, hogy tagja legyen a kabinetnek. (Helyeslés.)

A honvédelmi miniszter katona volt. Ez elég. Fejérváry báró 50 évre elvette gusz-tusunkat a katona miniszteről. (Ugy van! a szélsőbalon.) Még súlyosabb beszámítás alá esik, hogy a vezérkarhoz tartozik. Az osztrák vezérkar igen érdekes anyag. Voltak közöttük nagy emberek is, de az átlag azonos azzal a bizonyos szellemmel. (Tetszés.)

Ennyit a személyekről. Ezután áttér a tárgyi dolgokra. A mult kormánytól megmaradt jelszavakkal . . .

Hock János: Hitelt vesztett jelszavuk.

Beöthy Akos . . . most már nem lehet menni semmire. Magyarországnak ma tulajdonképpen két pártja van. Kurucz és labbanz. (Nagy tetszés.)

Holló Lajos: Udvari párt és magyar párt.

Beöthy Akos: Az önök liberalizmusa: a tuloldalnak minden szabad, ennek semmi. (Ellentmondás a jobboldalon. Helyeslés a balon és szélsőbalon.) A Personal unióból csimáltak Deák-uniót. Magyarországot Irland sorsára juttatták. Ezekkel szemben jogosult a legélesebb parlamenti fegyverek használata. (Percezekig taps a balon és szélsőbalon.) A parlamentárizmust hangoztatják odaát. Lássuk minő parlamentárizmust gondol a miniszterelnök? Neki csak egy félhivatalos ellenzék kell. Sehol sem hallotta és olvasta, hogy az ellenzék köteles elfogadni a miniszterelnök ajánlatát. Amit mi teszünk az jogos, a házszabályok alapján tesszük. (Viharos helyeslés és taps a balon és a szélsőbal egy részén.)

Példákat hoz fel a magyar történelemből, hogy régebben is ellentállott a kisebbség a többség akaratának, hiszen csakis így lehetett előkészíteni a 48-as törvényeket. Hiszen isteni szerencse volt, hogy a kamarillának nem volt meg a költségvetése, nem osz-lathatta fel a Házat, nem küldhették szét a karokat és rendeket. (Zajos helyeslés és tetszés a balon és szélsőbalon.) Sréter Alfrédnek azt feleli, hogy e nemzet nem fog cselekedni úgy, mint Ezsau, hogy egy tál lencséért oda adja jogait. (Viharos, zajos taps, éljenzés a balon.) A parlamentárizmusnak ő igazi hive. 30 éve törekszik azon, hogy kormányképes parlamentáris ellenzékét alakítson. Csodálja, hogy azok a jeles tanárok a tuloldalon, akik így kitanítják az ellenzékét, miért nem jönnek át ide az ellenzékére. (Tetszés.)

Oly szépen tudnak beszélni a kisebbség erőszakoskodásáról, elfajulásáról, de arról hallgatnak, hogy *mi lesz, ha a többség elfajul?* (Ugy van! a balon.) A parlamentárizmus egészséges működése megkívánja, hogy egy párt ne uralkodjék sokáig. Már pedig nálunk a kormánypárt 40 éve uralkodik.

Ivánka Oszkár: Mert megbizik benne a nemzet.

Uray Imre: Az nem áll.

Ivánka Oszkár: Megmutatták a választások.

Beöthy Akos: Nem vonja kétségbe a tiszta választásokat. Amde a szabadelpárt nagy testével ránehezedik s a kormánypárt érdekében megmozdul a közigazgatás.

Zselénszky Róbert: Ez nem áll! Így nem lehet okoskodni!

Ivánka Oszkár: Ne tessék gyanusítani!

(Nagy zaj, mely perczekig tart. **Kubik, Ugron Gábor** és mások hevesen kiabálnak. Az elnök folyton csenget. **Ivánka** és **Szentiványi Arpád** visszakiabálnak.)

Beöthy Akos: Neki Kassán kir. táblai bírák mondták, hogy a presszió ellen nem tudnak védekezni.

Ugron Gábor: Harmincz esetet mondok! (A szélsőbal viharosan éljenzi **Beöthy Akos**.)

Beöthy Akos: Ha végigtekint a kormánypárt működésén, hiába keresnek ott elvhüség, vagy személy iránti hűséget.

Uray Imre: Mindig átvedlenek.

Beöthy Akos: Felsorolja az egyes eseményeket, mely a kiegyezés óta azt bizonyítják. Így volt a személyekkel is. Kifacsarták, mint a citromot s eldobták. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Olay Lajos: De azért odaát maradnak a fazék mellett.

Beöthy Akos: Egy másik követelménye a parlamentárizmusnak, hogy a korona ne avatkozzék bele a pártküzdelmekbe. Ez sem történik meg. Hiszen maga Apponyi is elpanaszolta ezt Jászberényben. Az ellenzék ülteti a fát, de virágait más szedi le, gyümölcsét más élvezi. Ily körülmények közt ne csodálkozzanak, ha a többség uralmát komolyan nem vehetjük, ne csodálkozzanak, ha a küzdelmet folytatjuk, mert kötelességünk az. (Viharos helyeslés a balon és a szélsőbal egy részén.) A többség nem tartja meg a parlamentárizmus sarkelveit, mert nem a kormány függ a többségtől, hanem a többség a kormánytól. (Ugy van! Ugy van! a balon.) A mi Széll bukása után következett, a válságot fokozta. Az ellenzék küzdelme nem nőrum, csak egy láncszeme annak a küzdelemnek, melyet a magyar nemzet folytat az osztrák behatolás ellen. (Ugy van! a szélsőbalon.) E küzdelem, amely itt folyik, nem olyan kis kaliberű, mint mondják, ne csináljunk magunknak illúziót, e küzdelem annak a kérdésnek eldöntése: *Rabok legyünk, vagy szabadok?* (Viharos perczekig tartó zajos taps és éljenzés a balon és szélsőbalon.) El kell dölnie annak, hogy szabadok vagyunk, leszünk, vagy szolgák. Tovább fog küzdeni, nem fél az alkotmány felfüggesztésétől sem, mert jobb az őszinte abszolutizmus, mint a sima, udvaronczi erőszak. Összes tanulmányai, tapasztalatai alapján nyult az ultima ratió ez eszközhöz a felelősség teljes tudatában. (Viharos perczekig tartó taps és éljenzés a balon.) A kormány bemutatkozását és programját tudomásul nem veszi. (Viharos taps, éljenzés, a szónokot számosan üdvözlök.)

Elnök: Az ülést tíz perczre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után **Gabányi** nagy derűtséget kelte az ülést kibeszélte.

A váradi függetlenségi párt nyilatkozata.

A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt választmánya **Szokoly Tamás** elnöklete alatt tartott ülésén a **Barabás Béla** beszámolóján történetekre vonatkozólag a következő nyilatkozatot bocsátotta ki:

I. Felháborodásukat fejezik ki a szabadelpvű párt vasárnapi szereplése felett.

II. Nagyvárad független polgárai felháborodásukat fejezik ki **Bordé Ferencz** amaz eljárása fölött, hogy 1. a **Barabás Béla** ellen irányuló bizalmatlansági nyilatkozat aláírására a tiszviselőket *presszióval kényszerítette*; 2. hogy a **Barabás Béla** ellen a Csarnokban tartott értekezleten való megjelenésre a tiszviselőket *utasította*, az ez ellen felszólalókat a délutáni beszámolón való megjelenéstől *eltitotta*; 3. hogy a délutáni beszámolón a szabadelpvű párti rendezőket — rendőrfedezet mellett — személyesen vezette.

III. Nagyvárad független polgárai felháborodásukat fejezik ki a rendőrségnek általában a közönséggel szemben tanúsított hallatlan brutális bánásmódja fölött, ugyszintén **Gerő Armin** rendőrfőkapitány ama tényei fölött; 1. hogy a beszámoló minden indokolás nélkül beültette s ezáltal a gyülekezeti szabadságot súlyosan megsértette; 2. hogy a szabadelpvű párt rendezőinek a beszámolóra való felvonulására rendőri fedezetet adott, sőt a »Fekete Sas« erkélye alól a már több óra óta ott álló békés polgárokat rendőrökkel és kardlapozással leszorította, csak azért, hogy a szabadelpvű párti rendezők közvetlenül az erkély alatt hecczelődhessenek, miáltal a rendezőknak *valósággal segédkezelt és támogatást nyújtott*; 3. hogy a »Fekete Sas« nagyterme karzatának kulcsát, ugyszintén a nagyteremmel szomszédos szobák kulcsait önkénytelen magához vette, hogy a szabadelpvű párti rendezőknak *tervszerűen megbeszélte ellentüntetését* arra az esetre, ha esős idő miatt a beszámoló a »Fekete Sas« nagytermében tartatnék — *elősegítse és biztosítsa*; 4. hogy egyáltalán az egész beszámoló alatt a szabadelpvű párt előnyére részrehajló magatartást tanúsított, azok zavargásait elősegítette, holott a rendőrfőkapitánynak magát politikai eszközül felhasználni engedni, tiltva van.

Ugy a **Bordé Ferencz** h. polgármester, mint **Gerő Armin** rendőrfőkapitány az elkövetett törvénytelen ségek és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt a párt fegyelmi és büntvádi feljelentést ad be, azok megszerkesztésére **Szokoly Tamást**, **Schütz Albertet**, dr. **Stocker Józsefet**, dr. **Adorján Emilt** és dr. **Halász Lajost** kéri fel; a feljelentés beadásával dr. **Stocker Józsefet**, a párt ügyészét bizták meg.

VI. A függetlenségi és 48-as párt választmánya határtalan felháborodásának ad kifejezést, a **Moskovits Adolf** és fia czég azon eljárása fölött, hogy ők, kik örökké a **Kossuth** eszméi ellen küzdők táborához tartoztak, most izgatásra, rendbontásra, botrány előidézésére czégértül nem szégyenlették éppen ezen szent nevet felhasználni. Konstatálja, hogy a töltök függő, választói joggal soha nem bírő, többnyire szegény, tudatlan arató-munkásoknak ilyen rut célra történt felhasználása oly nagyfokú politikai perversitásra vall, hogy annak jellemzésére kellő kifejezést nem talál és éppen ezért az érdem szerinti megítélést a nagyközönségre bizza.

V. A választmány annak daczára, hogy a párt állandóan és törhetetlenül küzd az önálló magyar hadseregért, tehát a közös hadsereg intézménye ellen; a felmerült esetből kifolyólag mégis kötelességének ismeri, hogy köszönetét fejezze ki a kirendelt csapatok parancsnokaival szemben azon humanus eljárásért, hogy az izgalomszülte provokációk daczára is megőrizték méltóságjeljes higgadságukat s megkímélték a polgárok életét és testi épségét; példát szolgáltatván ezáltal a rendőrségnek is arra, hogyan lehet a karhatalom imponáló, a rendnek valódi biztosítója, a humanitás megsértése nélkül is.

A VI. pontban sajtáságosan hizeleg a párt a szociálistáknak.

VII. A függetlenségi párt választmánya a

Szabadságot és Nagyvárad Ujságot a pártkörből kitiltja.

VIII. A választmány Barabás Bélának bizalmat szavaz.

Mindezeket szükségesnek látja külön manifestációban is a polgárság tudomására hozni.

A nagyvárad-i függetlenségi és 48-as kör választmánya.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonat							
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	4.44	—	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V.-Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó >	8.02	10.14	—	2.98	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34	
Féliczfürdő	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.50	

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53	
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00	
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—	
V.-Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13	
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30	
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.32	

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.5 perzig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva mind a vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* A villamos világítás kiépítése. A nagyvárad-i villamos világítás utcai berendezésével már jó előhaladt a Ganz-cég. Az igazgatóság tegnap nyújtotta be a városi tanácshoz az első kereseti kimutatást, amely szerint a 240,000 koronára rugó összes munkálatokból eddig 140,000 koronára rugó munkát készítettek el. A Ganz-cég ezen már teljesített munkálatokra 90,000 korona kifizetését kéri. A kérelemmel a tanács mai ülésében foglalkozik s a kért összeget, a szerződés alapján kiutalja.

* Az iskolaszék ujjalakulása. A nagyvárad-i iskolaszék tagjait a júliusi városi közgyűlés megválasztotta. A polgármester távollétében Bordé Ferencz főjegyző intézkedett, hogy az új iskolaszék mielőbb megalakuljon. Az alakuló ülést a főjegyző július 19-re, vasárnap délelőtt 10 órára hívta egybe. Az elnök, alelnök, fő- és aligondnok stb. tisztségeket töltik be ez alkalommal. — Különösnek találjuk, hogy éppen vasárnap délelőttre hívják össze az ilyen üléseket, mintha csak arra számítanának, hogy a bizottsági tagok egy része ne vehessen részt az ülésen.

* Veszett ebek a vidéken. Székelyhidon egy veszett eb kóborolt s Nagy László Kovács segédet és Kollmann Imre bérest megmarta. A két sérültet felszállították a budapesti Pasteur-intézetbe, az ebekre pedig 40 napi zárlatot rendeltek el.

* A villamos mű főgépész. A villamos világítási bizottság tegnap délután foglalkozott a városi villamos telep főgépész állásának betöltésével. Bordé Ferencz főjegyző elnököl s dr. Hoványi Géza, Száhlender Károly, Dús László, Bozóky Alajos, Varró Domokos, Moskovits Miksa mérnök, Kőszeghy József, Altnöder Béla jegyző és Abel Ignác, a Ganz-cég művezetője voltak jelen. A főgépész állásra 24 pályázó jelentkezett. Ezek

közül a bizottság a következő hármat ajánlja kinevezésre, a következő sorrendben: 1. Szűcs Béla (Szűcs Izsó ipariskolai igazgató testvére), aki jelenleg Hawréban a villamos gyárban gépész és szerelő; 2. Glaser József Budapesten főgépész, felső ipariskolát végzett és 3. Fazekas Imre, a budapesti általános villamosági r. t. főgépész. Mindhárom kiváló gyakorlati ember. — A főgépészt a polgármester nevezi ki.

* Az oszálorsorsjáték. A tegnap megtartott húzásokon

80.000 koronát nyert: 48303.

30.000 koronát nyert: 45927.

15.000 koronát nyert: 36051.

10.000 koronát nyertek: 40962 86813

96088.

5000 koronát nyertek: 4127 84711 97003.

2000 koronát nyert: 47617.

1000 koronát nyertek: 25034 76499

78912 108048.

500 koronát nyertek: 1104 2142 2334

4157 6377 6413 6597 7523 9553 14925 19323

20416 20502 22161 23715 27696 29586 31633

35456 36091 37225 38765 52179 43536 48809

53120 54777 61721 63205 63730 68387 68404

70190 71699 72708 72848 73015 74821 76185

77232 78797 81032 81357 81704 88532 89529

89712 90742 91352 91469 91874 93815 97210

99500 106704.

* A kereskedők és a hirdetések. A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara legutóbbi teljes ülésében elhatározta, hogy felhívja a kereskedő és iparos cégek figyelmét a lapokban közölt hirdetések czélszerűségére és hasznos voltára. Ezen határozathoz képest a kamara a következő körlevelet intézte a kereskedők és iparosokhoz:

A hazai kereskedelmi és ipari életben csodálatos tünet az, hogy amikor a mi kereskedelmi és ipari világunknak színe-java nemcsak hogy félrehúzódik gyártmányaival és iparcikkeivel, hanem lebecsüli a terjesztésnek, az érintkezésnek ezt, a világon minden országban elfogadott és méltányolt tényezőjét: a hirdetést és egyszerűen átengedi a sajtónak nagy nyilvánosságát a gyógyszerész és egyéb csodatevő szereknek, továbbá egy-két izléstelenül rikácsoló és a közönséget megtévesztő hirdetésnek, melyek egyformán uralják napi lapjaink hirdetési hasábjait. Ez a jelenség indította az alulírott kamarát arra, hogy felkérje az érdekelt gyárosokat, kereskedőket és kisiparosokat, miszerint külföldi kartársaik példájára, vegyék igénybe az újsághirdetésben rejülő nagy publicisztikai erőt, gyártmányaik terjesztésére és mentől több hirdetést eszközöljenek az újságokban. Kérjük ezt tisztán azon hazafias czélből, hogy a magyar iparnak hasznára legyen a lapok nagy nyilvánossága és hogy az újságok közreadott hirdetései a komoly törekvésű magyar ipart és kereskedelmet propagálhassák. Nagyvárad, 1903. július hó 12-én. A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tanácsos, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* Botrányt okozó kántortanító. E cím alatt lapunk múlt csütörtöki számában megemlékeztünk arról a verekedésről, ami Báránd községnek egyik vendéglőjében történt, s melyben az ottani kántortanító s az állomásfőnök játszottak nagyobb szerepet. Említett hírünkben úgy tüntettük fel a dolgot, mintha a botrányokozó a kántortanító lett volna. A tegnapi postával a községből levelet kaptunk, melyből világosan kitűnik, hogy a kántortanító, mikor az állomásfőnököt megtámadta, — női becsületet védett meg. Ennélfogva a közleményünket ily értelemben készséggel helyreigazítjuk.

* Tudományos kirándulás. A muzeumok és könyvtárak orsz. felügyelősége részéről a Nemzeti Muzeumban rendezett ősrégészeti és néprajzi tanfolyam hallgatói Alberti-Irsára rándultak Semeyer Villibald dr., Bálky Zsigmond

és Beluleszko Sándor előadók vezetése mellett. A hallgatók a magyar ház építkezési módját tanulmányozták, utbaigazítást nyertek néprajzi tárgyak gyűjtésében és több jellemző fényképfelvételt eszközöltek.

* A lugosi püspök felszentelése. Hosszu Vazul dr. lugosi görög katolikus püspök felszentelését, amelynek vasárnap, július 12-én kellett volna megtörténnie, elhalasztották, mivel Rómából nem érkeztek meg a szükséges bullák. A felszentelés előreláthatólag e hó 18-án lesz Balázsfalván. A felszentelésen, amely Balázsfalván megy végbe, részt vesz Mihályi balázsfalvi érsek, Radu Demeter nagyvárad-i püspök és harmadik püspökként gróf Majláth erdélyi püspök fog közreműködni, aki Hosszu püspöknek személyes jó barátja. A gyulafehérvári főegyházmegye és lugosi egyházmegye minden községe két-két képviselőt küld. Majláth gróf erdélyi püspök Mihályi érsek vendége lesz.

* Vámjüvalékot kér. Horváth János elbocsátott városi vámmellenőr, hivatkozva arra, hogy elbocsátási és nyugdíjazási ügye még nincs befejezve, az 1901. évről, mikor tényleges szolgálatot teljesített, kérvényt intézett a városhoz, hogy a vámjüvedelmekből osztalékot kapjon. A város törvényhatósága a kérelmet elutasította, ami ellen Horváth felebezéssel élt a miniszterhez. A belügyminiszter leiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben igazoló jelentéstételre hívta fel a várost, mivel a közgyűlés elutasító határozata nincs indokolva.

* A vasárnapi véres beszámoló. A vasárnapi megzavart beszámoló ügyében a rendőrség még folytatja a vizsgálatot, nem ugyan önmaga ellen, hanem keresi, hogy kiket lehetne izgatás címén a törvényszék elé állítani. A belügyminiszter távirati rendeletére Bordé Ferencz főjegyző tegnap terjesztette fel jelentését, a saját tapasztalata és a rendőrség jelentése alapján. Mint értesülünk, Beöthy László főispán tegnap fentjárt Budapesten s személyesen tett jelentést a véres zavargásról, a rendőrségtől nyert információ alapján. A főispán a tegnap délutáni vonattal érkezett vissza Nagyváradra.

* Névváltoztatás. Moskovits Szidor nagyvárad-i lakos a saját, valamint Czezil, Zoltán, Miklós és Pál gyermekei vezetéknévénél >Molnár-ra<, — kiskorú Steiner Aron és Lipót nagyvárad-i lakosok vezetéknévénél pedig >Sebeslyén-re< változtatását a belügyminiszter engedélyezte.

* Az asztalos sztrájk. Az asztalosok sztrájkja még mindig folyik kitartóan. Most már úgy látszik nemsokára meg lesz a béke. Gerő Armin főkapitány a sztrájkban álló asztalos segédek kérelmére, Kovács Kálmán, Széles Sándor, Neumann Jakab, Szabó Károly, Fábián József, Gelberg Márton, Riger Gusztáv asztalos iparosokat, akik a segédek reménye szerint hajlandók lesznek az egyezkedésbe bele menni, folyó hó 16-ára vagyis csütörtök d. e. 10 órára hivatalos helyiségébe meghívta és a békéltetést nevezettekkel újból megkísérli.

* Találtatott a N. Teki-utca sarkán egy gumi köpenyeg.

x Figyelmeztetés. Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a Nagyvárad-i Műszaki Villamos Vállalattól (Nagyvárad-i takarékpénztár-épület) költségtérítést kér, mely a legalaposabban és teljesen díjmentesen állíttatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

SZINHÁZ.

A gyulai szilukörből. Pár napig tart még a szilukör gyulai szezonja, vasárnap már rohog a vonat a színészekkel Balatonfűred felé. Az utolsó hét azonban olyan műsorral dicsekedik, amelylyel itthon is sikert aratott volna *Somogyi*. Tegnap a Denevér ment kiváló előadásban s hozott dicsőséget *Ruzsinszky* Ilona hangjának s nagy művészetének. Pénteken a Paraszt becületet adják, amelyben Santuzzát *Ruzsinszky* Ilona énekeli. A darab *Békefi* és *Horváth* jutalomjátékául kerül színre. Szombaton és vasárnap premier lesz. *Lebár* Ferencz *Drótos-tót*-ját adják s ezzel befejezik a gyulai kétes sikert szezont.

TANUGY.

A debreczeni kegyes-tanítórendi róm. kath. főgymnásium értesítője az 1902—1903-ik tanévről.

Vettük a *Váradi* Károly igazgató által közzétett ez évi értesítőt. Bővebben akarunk foglalkozni vele, nemcsak azért, mert a nagyváradi egyházmegyéhez tartozik, meg kath. tanintézet is, hanem főleg azért, mert ez a nagyfontosságú kulturális intézménynek tulajdonképpen egyházmegyei alapokból létesült.

Valamikor úgy volt Debreczenben a katolikus mint a Szaharán egy kis oázis, úgy állott, mint az Océánban egy tenyérsziget. Ma másképp van! Az új idők lerontották a kálvinista Róma chinai falait. A hivatalok decentralizálásával sok katolikus telepedett be a nagy vidéki központba, s a mostani apostoli lelkipásztorkodás méginkább szaporította azoknak a számát; úgy hogy míg 1730-ban csak három kath. lakott Debreczenben, ma a gör. katolikusokkal számítva a lakosság egyötödét teszik. Mindenesetre érdekes momentum, hogy a nagyváradi lat. szert. egyházmegyéjének a székhelyén Nagyváradon kívül sehol sincs annyi katolikus, mint a kálvinista Rómában.

E mellett egyúttal az egyházmegyének a központ után legintelligensebb hitközsége is. Ez a kettős körülmény, kapcsolatban azzal, hogy a *piarista-rend* itt levő algyimnásiumát anyagi eszközök hiányában évről-évre csak a legnagyobb nehézséggel tarthatta fenn, érlelték meg dicsőemlékü bibornok-püspökünk lelkében a nagy gondolatot, hogy a kath. egyháznak nehéz, de fontos pozícióján főgymnásiumot kell létesíteni. E tervének kivitelében kiváló munkatársa akadt a jelenlegi prépost-plébánosban: Dr. *Wolofka* Nándorban, aki az eszmét menten magáéva tette s hogy évekig huzódó, nehéz munka után a kivitel sikerült, abban az ő általánosan ismert bámulatos ügybuzgóságáé kétségtelenül a legfőbb érdem.

Legelőbb ők ketten hozták meg áldozatukat a szent ügynek. Előbbi a püspökségi törzsvagyonból 300.000 koronát, utóbbi a debreczeni kispripostóság törzsvagyonából 40.000 koronát ajánlott fel a létesítendő új főgymnásiumra. Ezek a jó példák nem maradtak hatás nélkül. Rövid idő múlva Debreczen nemcsak városa készpénzben és épületanyagban 200.000 koronát, a kegyes tanítórend az e célra szükséges telek átengedésével 170.000 koronát tettek alapítványul. A vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig mindezekhez az állami költségvetésből évi 22.000 korona maximális segínyt biztosított.

E szép áldozatkészségnek s a piarista rendű főgymnásiumi bizottság dicséretes munkájának eredményeképpen ott áll már készen a két gyönyörű épület, hogy hirdetője legyen századokon át a katolikus hitnek és a tudományoknak.

Ennek az új iskolának vaskos első évkönyve fekszik most előttünk. Első lapjain meleg szavakkal adózik Istenben boldogult bibornok-

püspökünk emlékének, a kinek sikerült arczképet is közli. E nekrológ után bevezető értekezéstől a főgymnásium története következik *Váradi* Károly igazgató tollából. Klasszikus rövidséggel szépen elbeszéli ebben, hogy a kegyesrend debreczeni algyimnásiuma miként alakult át főgymnásiummá. A különben szép értekezés még jobban meggyőzött bennünket arról, a mit eddig is tudtunk, hogy a szervezés alkalmával egyes fontos kérdések, sajnos, nem lettek eléggé tisztázva. Így az igazgató a debreczeni gymnasiumot egyszerűen kegyes tanító rendi főgymnásiumnak nevezi, más helyen mások hitközségi főgymnásiumnak mondják, hol van hát az igazság? Ezt a cím- és pecsét kérdést rövid idő alatt tisztázni kell, nehogy később félreértésekre adjon alkalmat és akadályt legyen az eredményes együttműködésnek. Ezzel egyidejűleg meg kell csinálni a főgymnásiumi bizottság ügyrendjét is.

A tanári kar 14 tagból állott. A rajz- és torna-tanárokon kívül mind a rendhez tartozó. Valamennyinek meg volt a képesítő oklevele. Az iskolába beiratkozott 360 tanuló, a mi az előbbi évhez képest 68 főnyi emelkedést mutat. E létszámból más vallású volt 130, közte 49 református, mely körülmény az intézetre nézve a legnagyobb dicséret.

A tanári kar nagy gondot fordított az ifjúság vallásérköcsös nevelésére. A szokásos áhitatgyakorlatokon kívül megjelentek az egyház körmenetein, nagypénteken az Ur koporsójánál felváltva imádták a legfölségesebb oltárszentségeket, résztvettek a májusi Máriaájtosságokban, sőt szentséges Atyánk XIII. Leó pápa jubileuma alkalmából két tanárunk vezetése alatt az ifjúság képviselőiben négyen az örök-városba is elzarándokoltak Krisztus földi helytartójának lábaihoz. Szóval a vallásérköcsi nevelés tekintetében tanulhatna a debreczeni piaristáktól hazánk sok kath. tanintézete!

Mégis látszott ennek jó hatása a tanulók magaviseletén. Az évvégi osztályozás szerint összegezve 312 nyilvános rendes tanuló közül magaviseletből jó osztályzatot nyert 218, szabályszerűt 87, míg kevésbé szabályszerűt mindössze 7 volt.

(Vége köv.)

TAVIRATOK.

A harcziás függetlenségek értekezlete.

Budapest, július 14. (Saj. tud. távir.) Az obstrukció folytatásának megbeszélésére összehívott értekezleten harmincz függetlenségi képviselő jelent meg Barabás meghívására. Ott voltak többek között Bakonyi Samu, Benedek János, Bedőházy, Chernel, Kubik, Leszkay, Lengyel, Nessi Pál, Morvai, Polonyi, Pozsgai, Ráth, Rátkay, Sturmman, Urai.

Táviratilag adták beleegyezésüket: *Hentaller* Lajos, *Thaly* Ferencz, *Luby*, *Madarász*, képviseltette magát *Eötvös* Károly. Mindannyian egyetértettek abban, hogy a mostani helyzet szigorú pártegységet követel s csakis úgy folytathatják a harczt, ha megfelelő számban erős pártba állanak.

Mivel 30-an elfogadták a harczi programot, elhatározták, hogy a harczt folytatni fogják. Vita rendezőkké megválasztották Kubik, Ólay és Nessi Pált. Holnap napirend előtt felszólal Barabás, Polonyi és Bakonyi s a miniszterelnöktől a nemzeti követelésekre vonatkozólag választ kérnek.

Kuropatkin tábornok visszatérőben.

Csifu, július 14. Kuropatkin tábornok orosz hadügyminiszter elhagyta kíséretével Port-Arthart, hogy visszatérjen Oroszországba. (M. T. I.)

Kállay temetése.

Bécs, július 14. (Saját tud. távir.) Kállay Koporsóját 15-én szentelik be a Szent István templomban s ezután Budapestre szállítják. A fővárosban az Akadémia előcsarnokában állítanak díszes ravatalt, mint az Akadémia disztagjának. A budapesti temetés 16-án lesz, melyet *Hettyei* püspök végez. Kállay temetésén a király is képviselteti magát.

Kállay utóda.

Budapest, július 14. (Saját tud. távir.) Elterjedt vélemény felső politikai körökben, hogy Kállay utóda *Lukács* László pénzügyminiszter lesz. *Lukács* örökébe pedig *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter lép.

Dinamit merénylet egy kanonok ellen.

Zágráb, július 14. (Saj. tud. távir.) *Mattonci* kanonok kapuját dinamittal felrobbantották. A robbanás nagy pusztítást okozott. Az épület összes ablakai összezúzódtak, de emberben nem esett kár. A nyomozást megindították. A merénylet nem politikai jellegű, személyes bosszu műve.

A pestis.

London, július 14. A Daily Telegraph a következőkről értesül Washingtonból: A kormány táviratilag azt jelenti a Santiago de Chileben levő amerikai követ, hogy a pestis Chile majdnem minden kikötőjében elterjedt, ami a postaszolgálatot olyannyira megzavarta, hogy kilencz hét óta nem érkezett posta Észak-Amerikából.

Délafrika.

Fokváros, július 14. A miniszterelnök a parlament elé terjesztette a költségvetést. E szerint a kivétel 15,800.000 fontra, rug (5,666.000 fonttal több, mint a múlt évben.) A bevétel értéke 34,220.500 font (10,228.469 font sterlinggel több a tavalyinál.) A rendes bevételi fölség az utolsó évben 1,028.683 font sterlinget tett. (M. T. I.)

NYILTTÉR.*

Ma katonazene.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

„Bazár“ vendéglő kerthelyiségében

melyet a legmagasabb igényeknek megfelelően rendeztünk be,

ma, folyó hó 15-én

a 37-ik gyalogezred zenekara kedvező idő esetén hangversenyt rendez.

A tisztelt közönség szives látogatását kérve tisztelettel

SZAUER és DOLGOS.

Hirdető Iroda Nagyváradon.

Becsés tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy

hirdető irodámat megnyitottam

és úgy az összes helybeli lapok, valamint a vidéki és fővárosi lapok részére hirdést jutányos árban közvetítek.

Kérem a n. é. közönség becsés pártfogását.

Tisztelettel

Reményi Bernát,
Url-utca 691.

359

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

Sorsjáték.

Regény.

Írta: Stella (Szóke Berta.) 84.

Hangja oly szomorúan csengett, szeme, ajka oly sok fájdalmat fejeztek ki, hogy Márta megdöbbent. Nem tudta, hogyan kezdjen valomáshoz. Kis ideig szólanul haladtak egymás mellett, körülöttük minden csendes volt, a mező gazdag színpompájában messze terült el előttük, a nagy némaságot csak egyszer-egyszer zavarta meg egy-egy madár tova repülése. A meddig a szem ellátott, zöld mező és kék ég tűnt eléjük. Olyan ellentétet képezett az a nyugodt, békés táj a leány háborgó bensejével. Végre is erőt vett magán, ha most nem beszélék, talán máskor nem lesz rá alkalom — gondolta. Apja már kérdően tekintett reá.

— Nézd, apám — kezdte — nekem nem kell, ez a levegő, ami itt körül vesz, megfojt, érzem. Alig tudok lélegzetet venni. Nekem új emberekre, új viszonyokra van szükségem, hogy kifejlődjék bennem az a tehetség, melyet keblemben forrongani érzek. Hogy milyen irányu ez a tehetség, nem is sejtem, de hogy nem hiú képzelgés, arról szentül meg vagyok győződve. Azt mondjátok, jól rajzolok, de mások írói tehetségemet többre becsülik. Láposi is azt írta egyik minapi levelében, miért nem próbálkozom a nyilvánosság elé lépni. Ha a tehetség csakugyan kifejlődne bennem, ha tudnék alkotni valamit, a világ legboldogabbja lennék. És hiszem, hogy az új viszonyok, az új szokások e tehetség irányára feltétlenül befolyanak. Ez az apám, amiért el akarok hagyni benneteket, ez az amiért nem akarom magamat egy helyhez bilincseltetni. Látni akarok több vidéket, több embert, ez a változatosság, hiszem, jó hatással lesz úgy kedélyemre, mint tehetségem fejlődésére.

Vajda megállott egy pillanatra. Szemei telve voltak tüzzel, lelkesedéssel.

— Adja Isten, gyermekem, hogy az álmok, melyek nekem olyan elérhetetlenek voltak mindig, melyeknek teljesedéséről oly igaz őszinte fájdalommal mondtam le, nálad valóra váljanak. Menj, vezéreljen a Mindenható! Légy oly igazán boldog, aminőnek én akarok látni.

Márta meghatva csókolta meg atyja kezét.

— Köszönöm, köszönöm — mondta ezután — szavaid erőt adnak nekem a küzdelemhez, melyet örömmel veszek fel s mely, úgy remélem, nem lesz eredménytelen.

Szólanul barangoltak még ezután a mezőn, jó ideig ki-ki elmerült gondolataiba, a nap lementé vetette őket haza. Mikor lakásukhoz közel jutottak, Márta megszólalt:

— Ugy-e, megengeszteled mamát, szószólóm leszek nála? Olyan nehezemre esnék eltávozni tőle azon tudatban, hogy rosszalása, talán haragja kíséri. Megteszed, apám?

— Igen, elfogok követni mindent.

VII.

Márta kitűnő sikerrel tette le a képesítő vizsgálatot. Megkönnyebbülten lélegzett fel, mikor a kiállott izgalom után kezeihez kapta azt a dokumentumot, mely bár szrény, de tiszteletes megélhetést szerez számára. Ugy állt a pillanatot, melyben a gondolat magát tovább képezni, agyában mefogamzott. Barátnői, anyja tudakosnak nevezték számtalanszor, amiért nem elégedett meg a négy polgári tanultakkal. Gyakran mondták neki, hogy még annak sem fogod hasznát venni az életben. A férjed nem fogja hibául felróni, ha Grillparzert nem ismered, ha Kant és Lembrosónak híré sem hallottad, de ha a borju filét összegegeted, a legkedvesebb főztjét megkozmasítod, bizony-bizony kifog törni, ha nem is harminc éves, de minden valószínűség szerint néhány órák, esetleg több napos háboru. Milyen boldog volt, hogy nem hallgatott senkire, mit tenne most? És erre összeborzongott. Ez a papirdarab meg nyitja előtte a világot, melyet megismerni annyira vágyott.

A szünetet itthon szándékozott eltölteni, szüleivel akart lenni, ameddig lehetett, vissza utasította azért nagynéje meghívását is, ki mind eddig nem adta fel tervét, sőt biztos eredményt helyezett kiállításba, ha Mártát sikerül rávenni, hogy Téglásra jöjjön. De a leány átlátott a szítán, megköszönte szépen a meghívást, de nem fogadta el. Nagyné je levelei mindig visszaidézték emlékébe a múlt évi szünetét. Micsoda változások történtek azóta. Egy a külviszonyokat, mint az ő belvilágát illetleg. Mosolygott azokon a dolgokon, azon a kétségbeesett lelkiállapoton, melyet az a rajztanár történa nála előidézett. Milyen kicsinyeseknek, milyen nevetségeseknek tünnek fel előtte azok a dolgok, szinte pirult miattok! De azért gyakran kérdezte magától, hogy tulajdonképpen mi volt az, ami ahhoz az emberhez kötötte, ami neki annyi kinos órát szerzett, annyi átvirrasztott éjszakájába került? Szerelmem? Az az annyiszor megénekelte isteni érzés? Nem, az nem lehetett.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Ketrecz és kosár. Láng Lajos kereskedelmi miniszter néhány napja a nemzeti egyezménynek és a közegészségügyi követelményeknek megfelelő rendeletet bocsátott ki, hogy baromfit a vasuton csak faketreczekben szabad szállítani. A rendelet pontosan előírja a ketrecz formáját stb. Ezzel a rendelettel illuzorissá vált *Darányinak* egy régibb intézkedése, melyért a földmívelésügyi miniszter ur igen sok dicsőretet aratott. Darányi ugyanis országsszerte szomorú füzeket ültetett, hogy a nép majd csak ezek ágából kosarat fog fenni a baromfi vasuti szállítására. Persze nem tudta, hogy a vasuton tilos lesz a kosaras szállítás és egyszerűen megcsinálta epochális ujtását, anélkül, hogy a kereskedelmi kollégával tudatta volna tervét. Most a szomorú füzek megvannak, de a kosaraktól nem lesz semmi.

Értéktőzsdé

Budapest, július 14.

Osztrák hitel	— — — — —	688.50
Magyar hitel	— — — — —	749.50
Allamvasut	— — — — —	694.—
Rimamurányi	— — — — —	488.—
Magyar jelzálog	— — — — —	585.25
Salgótarjáni	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Határidők.

Budapest, július 14.

Buza októberre	— — — — —	7.86
Buza áprilisra	— — — — —	7.88
Tengeri	— — — — —	6.26
Rozs okt.	— — — — —	6.80
Zab ápr.	— — — — —	5.90
Káposzta, repce, aug.	— — — — —	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. július 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	120.50
Magyar koronajárdék	— — — — —	91.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/8%	— — — — —	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/8%	— — — — —	—

Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	98.75
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — — —	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	— — — — —	99.25
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	198.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	— — — — —	156.—
Osztrák járadék papirban	— — — — —	100.30
Osztrák járadék papirban	— — — — —	100.40
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	120.75
Osztrák korona járadék	— — — — —	100.75
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	153.50
Osztrák magyar bank részvény	— — — — —	16.05
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	734.—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	670.25
Páti vista	— — — — —	95.80
89 frankos arany (Napoleon'dor)	— — — — —	19.06
Németbirodalmi márka	— — — — —	117.32
Londoni vista	— — — — —	239.32
20 márkás arany	— — — — —	23.46

SZERKESZTOI POSTA.

P. E. Debreczen. A debreczeni kegyes-tanítorendi r. k. főgyimnásium idei értesítőjét ismeretű cikket nagyon köszönjük. Örömmel vesszük, ha a Svetits intézet értesítőjét is sziveskednek ismertetni, de akkor kérjük minél előbb.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 307.

5919—1903.

Árverési hirdetés.

A nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Stokker József ügyvéd által képviselt Weiszlovits Adolf és fia nagyvárad bej. cég végrehajtónak *Vágágy Imre* nagyvárad lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében nevezett végrehajtató 1700 korona, ennek 1900. évi augusztus hó 15-ik napjától járó 6% kamatai 133 korona 50 fillérben a már megállapított jelen árverési kéreésért 48 korona 30 fillérben ezuttal megállapított és még felmerülendő költségekből álló követelése, kielégítése céljából a nagyvárad 1784 sz. betétben A. I. 1—2. hrsz. 1238., 1239. hrsz. alatt felvett ingatlanra a végrehajtási árverést az 1881. LX. t. cz. 146. §-a alapján elrendeli és annak foganatosítására határidőül 1903 augusztus 3-ik napjának délelőtti 9^{1/2} óráját a kir. törvényszék árverelő helyiségébe Nagyváradon ezennel kintüzi. Kikiáltási ár 3934 korona, azonban az árverésre kintett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig: az első részlet az árverés napjától számítandó 30 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt és a harmadik részlet ugyanazon naptól számítandó 90 nap alatt, minden egyes vételári részlet az árverésnapja után számítandó 5% kamatokkal, a bannatpénz az utolsó részletbe fog betudatni. Az árverési hirdetés kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál és a helybeli rendőrkapitányi hivatalnál tekintendő meg. Az árverési hirdetés egy példány a kir. törvényszéki hirdetményi táblájára kifüggesztetni, továbbá kifüggesztés végett és az árverési feltételek megtekinthetés végett egy példányban a helybeli rendőrkapitányi hivatalnak megküldeni s végre az árverési hirdetés kivonata valamelyik helyi lapban közzététel végett végrehajtató ügyvédjének kiadatni rendeltetik.

Nagyvárad, 1903. június hó 25-ik napján. A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hraball,

kir. tszéki albiró.

851.

Cséplés

előtt, vagy közben előforduló gazdasági gépjavításokat, géprészek sürgős elkészítését

leggyorsabban

és

legolcsóbban

teljesíti

Rosenthal és Ehrlich

57 év óta fennálló érczárugyára NAGYVÁRAD, Szacsvey- (Pecze)-utcái saját házában.

Számos kitüntetés. Több szabadalom.

»Plutó« szabadalmazott árnyékszék viz nélkül; — Szagtalan, pneumatikus zár. Olcsó és csinos.

Vidéken nem nélkülözhető.

Gazdasági és iskolai harangok. Világhírű ércz-szengők. Fecskendők. Szivattyúk. Szabadalmazott szivattyús kutak.

Telefonszám 318.

Telefonszám 318.

Olcsó és szakszerű

VILLAMOS berendezéseket, motor- és szellőztető szereléseket

elvéllal a

NAGYVÁRADI

Műszaki Villamos Vállalat és Csillár-raktár

Nagyváradon, Szent László-tér,

„Nagyvárad Takarékpénztár“ palotájában.

Jó házból való fiuk tanulólul felvétetnek.

Ne mulassza el senki költségvetést kérni, mely teljesen díjmentesen eszközöltetik.

Kiváló tisztelettel

290

Guthard Imre,
budapesti elektrotechnikus.

Grünfeld Ignácz,
vállalkozó.

Kátrány árleszállítás.

2-től	9 kilóig	6 krajczár kilója
10 „	99 „	5 „
100 „	399 „	4 „
400 „	1000 „	3 ¹ / ₂ „

Ennél nagyobb mennyiség vásárlásánál még további 25 kr. engedményt adunk 100 kilónként.

Egész és félvaggon vásárlásánál az engedmény még nagyobb.

Egy hordó ára külön 4 korona, de azt teljesen jó állapotban egy hónapon belül három koronáért visszavásároljuk.

Az áru gyártelepünkön átveendő és innen egyszerre elszállítandó.

Vidéki fakeskedők és kiskereskedők, akik a kicsinyben elárusítással foglalkozni kívánnak, a könnyű és tiszta kezeléshez alkalmas mérőeszközöket ingyen kapják.

Nagyvárad, 1903. július 14.

A nagyváradai légszeszgyár.

332.

Fontos az érdekelteknek tudni, hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitünő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó. Amellett könnyen bevehető, mert ize nem émelygős, sós hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, ugy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél KOMÁROMBAN

Minőségileg kéretik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel s beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben. 288

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418.

Szakszerűleg teljesített villamos felszereléseimről tanuskodnak a hozzám intézett elismerő levelek, melyekből csak néhányat bocsátok közre:

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Megkeresésére ezennel készséggel igazolom, hogy ön lakásom villamos világítási szerelését, illetőleg berendezését legteljesebb megelégedésemre végezte, munkája teljesen kifogástalan, másfél éve annak, hogy azt végezte, de eddig még legcsekélyebb hiányt vagy hibát sem lehetett azon találni. Budapest, 1903. május 11.

Tisztelettel

Szterényi József,
miniszteri tanácsos.

Tekintetes Guthard Imre urnak Nagyvárad.

Ezennel értesítjük, hogy váci-utcái üzletünknek villamos berendezésével, dacára annak, hogy eleinte féltünk, hogy e complicált nehéz munkát nem fogja kívánságunkhoz méltón szállítani, nagyon meg vagyunk elégedve és reméljük, hogy pesti üzletének megnyitásakor ismét adhatunk Önnek munkát. Budapest, 1903. május 13-án,

Tisztelettel

Quentzer Testvérek
cs. és kir. udvari kalapgyárosok
Budapest, IV., Váci-utca 7.

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Hozzánk intézett megkeresésére örömmel igazoljuk, hogy cégünknek a villamos világítási munkákat teljesítette, melyekkel mi teljes mértékben meg voltunk elégedve. Budapest, 1903. május 15-én

Tisztelettel

Wodianer F. és Fiai (Lampel Róbert-féle)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utcacélján.

312

A

„Nagyváradai hitelbank részvénytársaság“
működését Kossuth Lajos utca 10.
sz. a. megkezdte.**Üzletköre :**Betétek kamatozás végetti elfogadása
könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi
után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.**Váltók leszámítása.****Előlegek** értékpapírokra és áru-
készletre.**Jelzálogkölsön nyújtása** házakra
és földekre.**Értékpapírok** vétele és eladása.**Szelvények és kisorsolt érték-
papírok** beváltása.Hivatalos órák: d. e. 9-12-ig, d. u.
3-5-ig.

Az Igazgatóság.

A fürdő- és nyaralási idény al-
kalmából a t. közönség figyelmét
felhívjuk**tűz és betörés mentes
letéti pénztárunkra,**melyben külön-külön álló és köz-
vetlenül zárható fiókok állanak
előnyös feltételek mellett a bérelni
kívánók rendelkezésére.Nagyvárad Takarékpénztár,
részvénytársaság.

359

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Előpataki gyógyviz.Főraktár: Bihar-, Békés- és Szilágy-megyék
részére:**Szabó és Hajnal**fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-
üzletébenNAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
a Széchenyi szállodával szemben.

„Az Előpataki Gyógyviz“ kitűnő sikerrel használtatik.

1. A gyomor és belek idült hurutjainál,
gyomorgörcs, gyomorgésben, a tulságos nyálka
és savképződéssel járó emésztési zavarokban,
gyomor- és szélcsábában, hányásoknál.2. Altesti vérbőségben, vérpangásban, arany-
érbén s az ezzel járó rásztkór s kedélykór szö-
kásos székrekedéseinél.3. Máj- és lépdegánatokban, az epe kivetető
csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban,
epékövekben, a poszgerj és váltólázakból származott
lépdegánoknál.4. Fejlődési sápkórban s az ezen alapuló
hőszámvárokban, a görvénykór torpid alakjai-
nál s különösen vérszegénységi állapotoknál.5. A vesék és húgyhólyag hurutos bántal-
mainál, a kezdődő húgykő és fővénylerakódás
eseteiben kitűnő húgy savoldó.6. A méh idült tömüléseinél, dagainál, fehér
folyás s rendetlen havadzásnál.

7. A nemi részek gyengeségeiben.

8. Angolkórban egyáltalában gyermekekénél,
vérszegények ép és erős kifejlődését vas-és mésztartalmánál fogva meglepően elősegíti.Az előpataki ásványvizet nem csak a
betegnek használtják, egészséges emberek-
nek is szűz italul szolgál s különösen bor-
ral vegyítve a háztartásnál általános hasz-
nálatban van. Ez idő szerinti évente 1.000.000
palacska felül küldetik szét bel- és külföldre.Kapható: minden jelesebb fűszer-
kereskedés- és vendéglőben.AZ ELŐPATAKI GYÓGYFORRÁSOK
KEZELŐSÉGE. 117**Gyomorbajosok figyelmébe!**Mindazok, kik hűlés, gyomormegterhelés, igen meleg vagy igen hideg és rossz, vagy nehezen
emészthető eledetek, úgy rendetlen életmód által

gyomorhűlés, gyomorgörcs, gyomorbaj, nehéz emésztés, elnyálkásodás

bajokban szenvednek, ajánljuk az alábbi, igen jó és hathatós szert, mely már évek óta használat-
ban van. Ez a hires

vértisztító és emésztést elősegítő

Ullrich Hubert-féle növény-bor. Ezen növény-bor kitűnő gyógyhatású növényekből és jó borból van készítve,
erősíti és eleveníti az embernek az egész emésztő szervezetét anélkül, hogy hajtószer
lenne. A növény-bor tisztítja a vért minden rossz és betegséget okozó elemektől és elő-
segíti az új vér képzését.A növény-bor idejekoráni használata által a gyomorbajokat még csírájukban elfojtja. Ezen
szer az összes ilyen fajta szerek felett áll. Fejfájás, felbőfögés, gyomorgés, szélcsorulás,
émelygés, hányás, mely idült gyomorfájásoknál nagy mértékben lépnek fel, ezen szer egy-
szeri használata után megszűnnek.**Székszorulás** és annak kellemetlen következményei, u. m.: **szorongatás, bél-
görcsök, szivdobogás, álmatlanság, továbbá vértódlás**
a májban, lépben és aranyér bántalmak ezen kitűnő gyógyhatású növény-bor használata által
gyorsan és fájdalom nélkül megszűnnek.E növény-bor megakadályozza az emészthetelenséget, előmozdítja az emésztési képességet és
eltávolít könnyen székéls által minden rossz anyagot a gyomor- és belekből.**A sápadt, sovány kinézés, vérszegénység, gyen-
geség** rendszerint rossz emésztés következménye hiányos vérképzés és a májbeteg állapotá-
ból ered. Teljes étvágytalanság, álmatlan éjék, idegfeszítések, lehangoitságok,
álmatlanságok, főfájások a betegeket sokszor leverik.A növény-bor a gyenge életerőnek új elemet ad. A növény-bor emeli az ét-
vágyat, növeli az emésztést és táplálkozást, új erőt és életet ad.

Számítalan elismerő- és köszönő-levelek adnak erről bizonyosságot.

Ezen növény-bor kapható üvegekben 3 és 4 koronáért Nagyvárad, Püspöki,
Csatár, Bihar, Körös-Tarján, Bereg-Böszörmény, Mező-Keresztes, Komádi, Zsadány, Marcziháza,
Nagy-Szalonta, Tenke, Rossia, Rév, Szilágy-Somlyó, Kémer, Margitta, Székelyhid, Szalárd, Bihar-
Diószeg, Nagy-Léta, Pocsaj, Kiss-Marja, Konyár, Hosszu-Pályi, Derecske, Berettyú-Ujfalu, Zsáka,
Csökmő, Szeghalom, Vészto, Okány, Sarkad, Kötgyán, Gyula, Doboz, Békés, Békés-Csaba stb. stb.
— Kapható még Ausztria és Magyarország összes nagyobb és kisebb városok összes gyógyszer-
táraiban.Továbbá a gyógyszertárak Nagyváradon küldenek 3 és több üveggel ezen növény-borból
Ausztria és Magyarország összes helységeibe eredeti árakon. 346

Utánzásoktól őrizkedni!!

Tessék mindig az „Ullrich Hubert-féle növény-bort“ kérni.

Diana-fürdő megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a

Diana gőz-, kád- és hideggyógy-fürdőta legnagyobb igényeknek megfelelően ujonnan átalakítottam, berendeztem és azt a
mai naptól fogva a t. közönség használatára bocsájtom.

Kiváló tisztelettel Káin Jakab, tulajdonos.

349